

IZ LITERATURE

SPIILJE SVIJETA U JEDNOJ KNJIZI

Leander Tell: LA BELA SUBTERA MONDO. Libro pri grotoj. (= Lijepi podzemni svijet. Knjiga o spiljama.). — Oprema John Hartley. — STAFETO: Popular scienca eldon-serio N-ro 3. — Eld. J. Régulio, Eldonisto, La Laguna, Kanariaj Insuloj, 1959. — 96 + 24 nenumerirane strane sa slikama. Dobije se kod saveza esperantista Slovenije, Ljubljana, Poštni predal 275.

U La Laguni na dalekim Kanarskim otocima izišla je iz štampe vrlo zanimljiva knjiga poznatog švedskog speleologa Leander Tella, koja je rezultat mnogih podzemnih ekspedicija, posjeta preko 1000 spilja u vlastitoj zemlji i inostranstvu, redovitog praćenja literature i dopisivanja s brojnim kolegama speleolozima. Da bi ovo djelo učinio pristupačnim speleolozima i ljubiteljima podzemlja u čitavom svijetu, autor, imajući pred očima međunarodnu publiku, napisao ga je originalno na međunarodnom jeziku esperantu. Knjiga je vrlo lijepa i ukusno opremljena te bogato ilustrirana. Vrijedno je spomenuti da je autoru uvelike pomogao stručnim savjetima te ujedno bio recenzent naš speleolog i esperantist Marinko Gjiivoje, kome se Tell posebno zahvaljuje u predgovoru.

Nakon uvoda u speleologiju Tell nam prikazuje neke poznatije spilje po zemljama Evrope (Austrija, Belgija, Engleska, Bugarska, Čehoslovačka, Francuska, Njemačka, Grčka, Španija, Madarska, Italija, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunjska, Sovjetski Savez i Švicarska) te spilje drugih kontinenata (Afrike, Azije, Sjeverne i Južne Amerike, Australije i Oceanije). Posebno poglavlje posvećuje švedskim spiljama. Vrlo interesantna i vrijedna su poglavlja o pustolovinama u spiljama, o fosilima i o slikarstvu u spiljama.

S mnogo poznavanja stvari Tell je pristupio spiljama Jugoslavije, koje je studirao tokom više od 40 godina. Prirodno, veću pažnju posvećuje Postojnskoj spilji, čovječjoj ribici, a zatim opisuje i spilje drugih dijelova naše zemlje. U Hrvatskoj, gdje se nalazi velik broj spilja, spominje Veternicu, Vindiju i Cerovačke pećine. I sva imena mjesta odnosno spilja pisana su posve ispravno, što nije uvijek slučaj kad se radi o stranim publikacijama. Nije propustio spomenuti i spilje na našim otocima: »Maršal Tito je za vrijeme rata smjestio svoj generalni štab u dvije spilje otoka Visa.« A zatim nastavlja: »Na susjednom otočiću, Biševo, nalazi se uz more poznata Modra spilja, koja se takmiči s glasovitom talijanskom spiljom Capri.«

U ovoj knjizi nailazimo i na slijedeći neobično važan podatak: »Ivan Dizma Floriantschitsch u svojoj geografskoj karti Kranjske (Ljubljana 1744) upotrebio je prvi za predspiljski dvorac Erazma Luegera, sada zvan Jamski grad, znak za spilju, koji se od tada rabi u kartografiji.« Autor nadalje spominje rad akademika Grge Novaka u Grabčevoj spilji na Hvaru, rad Instituta za istraživanja krša u Postojni, postojanje listova »Speleolog« u Zagrebu i »Naše jame« u Ljubljani. Među tablama nalaze se dvije slike iz Postojne, zatim čovječja ribica i raznolika spiljska fauna koja potječe iz naših krajeva.

S obzirom da na našem jeziku nemamo o ovoj temi tako dobrog priručnika, a s obzirom i na velik interes naše čitalačke publike za spilje i ponore, nameće se samo od sebe pitanje prevođenja ovog popularnog i ujedno naučno pouzdanog djela na naš jezik.

Srećko Božičević

